

MA02 2023-11-13

LANDINFORMATION

Albanien

Underlag till bedömning av ursprungsländer (version 2.0)

2025-02-25

MIGRATIONSVERKETS FUNKTION FÖR LAND- OCH OMVÄRLDSANALYS

Den 1 maj 2019 inrättade Migrationsverket en ny funktion för land- och omvärldsanalys. Funktionen benämns Migrationsanalys och finns inom Migrationsverkets Nationella operativa avdelning.

LANDINFORMATION FÖR HANDLÄGGNING AV MIGRATIONSÄRENDEN

Den här rapporten är framtagen av Migrationsverket i linje med [EUAA:s metodologi för framtagande av landinformation](#) (2023). Rapporten innehåller landinformation avsedd för handläggning av migrationsärenden.

Rapporten bygger på noggrant utvalda informationskällor. Alla källor refereras med undantag för beskrivning av allmänt kända förhållanden.

Migrationsverket: Landinformation: Albanien. Underlag till bedömning av ursprungsländer (version 2.0)

Framställd av: Nationella operativa avdelningen, Migrationsanalys –
Migrationsverkets funktion för land- och omvärldsanalys.

Rapporten har publicerats i Migrationsverkets databas för landinformation, Lifos, © Migrationsverket (Swedish Migration Agency), 2025.

Datum: 2025-02-25

Innehållsförteckning

1.	Inledning	6
1.1	Tidigare versioner.....	6
1.2	Om rapporten och dess syfte	6
1.3	Internationella index och EU-praxis.....	6
2.	Den albanska staten	7
2.1	Nationell suveränitet.....	7
2.2	Territoriell kontroll och interna oroligheter.....	8
2.3	Statsskick.....	8
2.3.1	Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet.....	8
2.3.2	Folkets delaktighet och förtroende	9
2.3.3	Politisk situation och stabilitet.....	10
3.	Allmänna fri- och rättigheter	10
3.1	Politiska rättigheter.....	10
3.2	Religionsfrihet	12
3.3	Etniska minoriteter	12
3.4	Utsatthet på grund av kön.....	14
3.5	Hbtqi-personer.....	16
3.6	Personer med funktionsnedsättning.....	18
3.7	Barn	19
3.8	Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet.....	22
3.8.1	Dödsstraff	22
3.8.2	Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.....	22
3.8.3	Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar	24
3.8.4	Miljökatastrofer	24
4.	Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter	24
4.1	Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet	24
5.	Non-refoulement	27

Källförteckning	29
Bilaga	33

1. Inledning

1.1 Tidigare versioner

Denna rapport publicerades första gången den 18 september 2020. Migrationsanalys gör en årlig översyn och uppdaterar om något väsentligt i landet har förändrats eller om något i övrigt skett som på grund av sin vikt och potential bör komma rättsavdelningen till del. Denna version är en grundlig uppdatering och rapporten har försetts med aktuella referenser.

Version	Titel	Datum	Rapportnummer
1.0	Albanien. Underlag till bedömning av säkra ursprungsländer	2020-09-18	45546
1.1	Albanien. Underlag till bedömning av säkra ursprungsländer	2022-04-29	46875

1.2 Om rapporten och dess syfte

Rapporten är framtagen efter en beställning av Migrationsverkets rättsavdelning och har i syfte att vara ett underlag för upprättandet av en förteckning över säkra ursprungsländer. Underlaget omfattar ett antal faktorer som enligt bilaga 1 till det omarbetade asylprocedurdirektivet ska bedömas för att avgöra om ett land är ett säkert ursprungsland.¹ Dessa faktorer är relaterade till bl.a. ett lands funktionalitet som rättsstat och skyddet för medborgerliga fri- och rättigheter. Underlaget i sig utgör en översiktlig beskrivning av dessa områden, men löpande hänvisas till relevant och specifik rapportering som ger en mer ingående förståelse för den aktuella situationen.

Migrationsanalys tar inte ställning till om Albanien är att betrakta som ett säkert ursprungsland eller inte.

1.3 Internationella index och EU-praxis

Tabellen här nedanför ger en överblick över hur Albanien rankas i en rad internationellt välrenommerade index. Den visar också vilka EU-länder som har fört upp Albanien på en nationell lista över säkra ursprungsländer. Sammanvägda kan de ses som indikatorer på situationen i landet. Det är dock viktigt att notera att indexen skiljer sig åt i vad de mäter. I en internationell jämförelse mäter Bertelsmann Stiftung graden av demokrati och marknadsekonomi, Economist Intelligence Unit likaså graden av demokrati, World Justice Project rättsstatens utveckling inom ett

¹ EU, Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, 2013-06-26, [url](#)

antal områden och Freedom House allmänna rättigheter. Siffrorna som redovisas är de som var aktuella vid rapportens framtagande.

Albanien i internationella index ²		Albanien som säkert ursprungsland ³
Bertelsmann Stiftung (1–10) ⁴	7,50	Belgien Cypern Estland Frankrike Grekland Italien Kroatien Luxemburg Nederländerna Slovenien Sverige Tjeckien Tyskland Ungern Österrike
Economist Intelligence Unit (0–10)	6.28	
World Justice Project (0–1)	0,48	
Freedom House (0–100)	68	

2. Den albanska staten

2.1 Nationell suveränitet

Nuvarande Albanien var en del av det osmanska riket under mer än 400 år. Dess självständighet utropades 1912 och erkändes vid en stormaktskonferens året därpå. Efter att ha varit ockuperat av både italienska och tyska styrkor under andra världskriget tog kommunistiska partisaner kontrollen över landet och efter inbördes stridigheter med nationalister bildades en kommunistisk regering 1944.⁵ Under efterkrigstiden fram till 1991, då fria val hölls, styrdes landet av en hårdför, kommunistisk regim.⁶

Albanien har sedan 2014 formell status som kandidatland till EU. I april 2018 rekommenderade EU-kommissionen att anslutningsförhandlingar borde inledas med Albanien. Europeiska rådet fattade i mars 2020 beslut i linje med kommissionens rekommendation. I juli 2022 hölls den första regeringskonferensen (anslutningskonferensen) mellan EU och Albanien, och den tredje anslutningskonferensen ägde rum den 17 december 2024.⁷

² Inom parentes indikeras de värden skalorna baseras på, från sämsta till bästa möjliga poäng.

³ EUAA, datavisualisering över vilka länder som implementerar konceptet av säkra ursprungsländer, [url](#) (hämtad 2024-12-19)

⁴ Bertelsmann Stiftung mäter flera olika parametrar i sina årliga rapporter, denna siffra avser den politiska utvecklingen (eng. "political transformation").

⁵ Utrikespolitiska institutet (UI), Landguiden, Äldre historia, 2022-02-07, [url](#) [betaltjänst]

⁶ UI, Landguiden, Modern historia, 2022-02-07, [url](#) [betaltjänst]

⁷ EU, Europeiska rådet, Albanien, 2024-12-19, [url](#)

2.2 Territoriell kontroll och interna oroligheter

Albanien utövar effektiv kontroll över sitt territorium och en stor majoritet av befolkningen ser nationalstaten som legitim. Organiserade och inflytelserika kriminella nätverk har under Albaniens transition sedan 1991 periodvis trotsat statens auktoritet, men kontinuerliga framsteg görs för att bekämpa den systemhotande brottsligheten.⁸

2.3 Statsskick

2.3.1 Konstitutionellt ramverk och statens legitimitet

Albanien är en parlamentarisk republik som styrs enligt de principer som fastslagits i 1998 års konstitution. Konstitutionen bygger på en maktindelning mellan den dömande, den exekutiva och den lagstiftande makten. Parlamentet (*Kuvendi*) har den lagstiftande makten. Samtliga 140 parlamentsledamöter utses i proportionella val och väljs för en mandatperiod omfattande fyra år.⁹

Presidenten är Albaniens statsöverhuvud och väljs med minst tre femtedelars majoritet av parlamentet. Presidentämbetet omfattar en femårig mandatperiod med möjlighet till ett omval. Presidenten har huvudsakligen en ceremoniell funktion men har en viss tillsättningsmakt.¹⁰

Den huvudsakliga exekutiva makten utövas av regeringen.¹¹ Premiärministern är regeringens främsta företrädare och utses i samverkan av presidenten och parlamentet. Övriga ministrar föreslås av premiärministern och godkänns av presidenten. Regeringen bereder lagstiftning för beslut i parlamentet och utfärdar beslut och instruktioner till myndigheter för att implementera gällande rätt och styra statsförvaltningen.¹²

Konstitutionsdomstolen består av nio ledamöter. Presidenten, parlamentet och Högsta domstolen utser tre ledamöter vardera. Ledamöterna utses för en period av nio år utan möjlighet till nyutnämning. Domstolens uppgift är bl.a. att pröva enskilda rättsakters kompatibilitet med landets konstitution eller med landets internationella åtaganden. Domstolens beslut är bindande.¹³

Formellt sett har parlamentet en avgörande kontrollfunktion i förhållande till övriga institutioner. Parlamentet ansvarar för lagstiftning, granskningar av efterlevnad av konstitutionen, samt övervakning av regering och oberoende statliga institutioner.¹⁴

⁸ Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report Albania, 2024-03-19, [url](#), s. 6

⁹ UI, Landguiden, Inrikespolitik och författning, 2022-07-25, [url](#) [betaltjänst]

¹⁰ UI, Landguiden, Inrikespolitik och författning, 2022-07-25, [url](#) [betaltjänst]

¹¹ UI, Landguiden, Inrikespolitik och författning, 2022-07-25, [url](#) [betaltjänst]

¹² Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, 2016, [url](#), paragraf 81, 95–98, 100, 102

¹³ Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, 2016, [url](#), paragraf 124–125, 131–132

¹⁴ EU-kommissionen, Eurydice, Albania, Political, Social and Economic Background and Trends, 2024-08-14, [url](#)

I praktiken präglas albansk politik alltsedan de första fria valen av en stark polarisering mellan två politiska krafter i landet: Demokratiska partiet och Socialistpartiet¹⁵ (se vidare i avsnitt 2.3.3). Motsättningarna mellan dessa har haft konsekvenser för det politiska systemet genom en vinnaren-tar-allt-typ av politiskt styre.¹⁶

Den politiska scenen under 2023 präglades bland annat av intern splittring inom den av Demokratiska partiet ledda oppositionen och partiet splittrades i flera fraktioner. Detta har i praktiken lett till en situation där bristen på parlamentarisk översyn över regeringen ytterligare har accentuerats. De interna stridigheterna inom oppositionen, som gått så långt som till handgemäng i parlamentet, har utnyttjats av regeringen och den parlamentariska majoriteten för att initiera disciplinära procedurer mot enskilda ledamöter, liksom för att initiera administrativa processer som i sig hindrat eller försvårat möjligheterna för parlamentet att utöva sina kontroll- och översynsmekanismer i förhållande till regeringen.¹⁷

Under Albanians transitionsperiod har presidentposten varit den svagaste länken då den typiskt sett innehafts av en etablerad politiker med tydlig association till något av de dominerande politiska partierna. Valet av Bajram Begaj i juni 2022 till ny president bröt denna trend. Begaj betraktas som enande och partipolitiskt neutral och har fört med sig förhoppningar om att presidentposten under hans ledning kommer att fungera mer som en konstitutionell maktdelningsmekanism än som en förlängning av ett politiskt parti. Inte minst i relation till domstolsväsendet och utnämningen av domare kan detta vara en förutsättning för framsteg i reformarbetet och transitionen till en fullödig demokrati.¹⁸

2.3.2 Folkets delaktighet och förtroende

Inga relevanta politiska eller sociala grupper ifrågasätter demokratins legitimitet eller den konstitutionella ordningen, och stödet för demokrati är mycket högt.¹⁹ Grupperingar med målsättning att introducera alternativa ideologier av mer extremistisk karaktär eller baserade på religiösa eller etniska grunder är marginaliserade.²⁰ Undersökningar har visat att intresset att aktivt delta i och engagera sig i politiskt beslutsfattande är relativt högt (ca 45 procent), även om den andel av befolkningen som faktiskt engagerar sig politiskt eller på annat sätt utnyttjar möjligheterna att påverka beslutsfattande är betydligt lägre.²¹

Befolkningens förtroende för nationella och internationella politiska institutioner varierar kraftigt, där internationella institutioner såsom FN och EU tillsammans med religiösa institutioner och den nationella antikorrupsionsmyndigheten (SPAK) har högt förtroende, medan åklagarmyndigheten, domstolarna, parlamentet och politiska partier har betydligt lägre förtroende. Särskilt noterbart är att förtroendet för

¹⁵ UI, Landguiden, Inrikespolitik och författning, 2022-07-25, [url](#) [betaltjänst]

¹⁶ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 5

¹⁷ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

¹⁸ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 11

¹⁹ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 14

²⁰ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 7

²¹ UNDP Albania, Presentation of "Trust in Governance 2023" Opinion Poll Findings, 2024-05-21, [url](#)

SPAK har ökat kraftigt och att myndigheten utan konkurrens är den som åtnjuter högst förtroende bland de offentliga institutionerna.²²

2.3.3 Politisk situation och stabilitet

Den albanska postkommunistiska utvecklingen har i stor utsträckning påverkats av: (1) bristen på erfarenhet som oberoende och demokratisk stat, (2) socioekonomisk underutveckling, (3) auktoritärt ledarskap och (4) avsaknad av ett oberoende civilsamhälle. I jämförelse med sina östeuropeiska grannländer kan Albanien politiska utveckling från kommunistiskt styre till dagens situation betraktas som långsam och tungrodd. Särskilt hämmande för en stabil politisk utveckling var det kommunistiska system som byggdes upp i Albanien och den, i en internationell jämförelse, synnerligen hårda diktatur som rådde under Enver Hoxhas ledning.²³ Det tidiga 1990-talet präglades av ekonomisk kollaps med livsmedelsbrist, plundring, hungerskravaller och massutvandring som följd. Den laglöshet som rådde sedan de albanska pyramidspelen kollapsade²⁴ under 1997 ledde till revolt bland befolkningen, vilket föranledde en internationell operation för att återställa ordningen.²⁵

Den demokratiska ordningen i Albanien kan betraktas som tämligen stabil och alltmer etablerad. Den kraftiga polariseringen i albansk politik – som i sig kontinuerligt försvårar utvecklingen till ett moget demokratiskt system – har knappast sin grund i djupa ideologiska skillnader mellan de båda dominerande politiska partierna, utan är snarare ett uttryck för en konfliktorienterad politisk kultur som etablerats och underhållits, inte minst genom personliga lojaliteter och intressen hos enskilda makthavare på alla nivåer.²⁶

3. Allmänna fri- och rättigheter

3.1 Politiska rättigheter

Mötes- och föreningsfrihet garanteras i konstitutionen och respekteras generellt även i praktiken.²⁷ Också yttrande- och pressfrihet är garanterade i konstitutionen²⁸ och amerikanska utrikesdepartementet bedömer att myndigheterna vanligtvis respekterar dessa friheter, även om ärekränkning är kriminaliserat och personer som öppet kritiserar regeringen kan göras till föremål för smutskastning.²⁹ Det albanska medielandskapet erbjuder ett stort utbud och är i hög grad diversifierat, men ägarskapet är koncentrerat till ett fåtal ägare.³⁰ Det rapporteras om en negativ trend vad

²² UNDP Albania, Presentation of "Trust in Governance 2023" Opinion Poll Findings, 2024-05-21, [url](#)

²³ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 4, 16

²⁴ Pyramidspelen – eller investeringsfonder – fungerade ungefär som kedjebrev och många hade lockats att satsa allt de ägde i dessa fonder. Många människor blev utblottade när pyramidspelen föll samman.

²⁵ UI, Landguiden [betaltjänst], Modern historia, 2022-02-07, [url](#) [betaltjänst]

²⁶ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 14

²⁷ United States Department of State (USDOS), Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 12. Se även Freedom House, Freedom in the World 2024 – Albania, 2024, [url](#)

²⁸ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 1

²⁹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 9

³⁰ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

gäller medieklimatets utveckling.³¹ Bland rapporterade problem finns att de stora ägarna använder sitt ägarskap för sina privata eller politiska intressen – att ägare begränsar redaktionellt oberoende och att det finns ämnen som uppfattas som tabu för journalister, vilket leder till själv censur.³² Inte bara ägare utan även regeringen, politiska partier och kriminella grupper rapporteras försöka påverka media på sätt som är olämpliga och icke-transparenta.³³ Påtryckningar, hot och våld mot journalister förekommer.³⁴

Organisationer i civilsamhället kan generellt vara aktiva utan några restriktioner.³⁵ Finansieringen av dem är dock begränsad.³⁶ Det finns ett institutionellt ramverk för regeringens konsultation med civilsamhället i lagstiftningsfrågor, men implementeringen av detta brister.³⁷

För mer information om politiska rättigheter i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- Albanian Helsinki Committee, *Comparative Report on the Situation of Respect for Human Rights and Freedoms in Albania*, 2023, [url](#)
- ARTICLE 19, *Committee to Protect Journalists, European Broadcasting Union, European Centre for Press and Media Freedom, European Federation of Journalists, International Press Institute, Reporters Sans Frontières, Albania: Media pluralism and transparency concerns fuel deterioration in media freedom*, 2022-11-18, [url](#)
- Bertelsmann Stiftung, *BTI 2024 Country Report Albania*, 2024-03-19, [url](#)
- Council of Europe - Parliamentary Assembly, *The honouring of obligations and commitments by Albania*, 2024-03-26, [url](#)
- EU-kommissionen, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- Freedom House, *Nations in Transit 2024 - Albania*, 2024-04-11, [url](#)
- US Department of State (USDOS), *2023 Country Report on Human Rights Practices: Albania*, 2024-04-23, [url](#)

³¹ ARTICLE 19, Committee to Protect Journalists, European Broadcasting Union, European Centre for Press and Media Freedom, European Federation of Journalists, International Press Institute, Reporters Sans Frontières, Albania: Media pluralism and transparency concerns fuel deterioration in media freedom, 2022-11-18, [url](#); Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#); Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 24–26

³² ARTICLE 19, Committee to Protect Journalists, European Broadcasting Union, European Centre for Press and Media Freedom, European Federation of Journalists, International Press Institute, Reporters Sans Frontières, Albania: Media pluralism and transparency concerns fuel deterioration in media freedom, 2022-11-18, [url](#)

³³ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 9

³⁴ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 9; Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#); ARTICLE 19, Committee to Protect Journalists, European Broadcasting Union, European Centre for Press and Media Freedom, European Federation of Journalists, International Press Institute, Reporters Sans Frontières, Albania: Media pluralism and transparency concerns fuel deterioration in media freedom, 2022-11-18, [url](#)

³⁵ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#); Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report Albania, 2024-03-19, [url](#), s. 9

³⁶ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

³⁷ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 9; Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

3.2 Religionsfrihet

Konstitutionen garanterar religionsfrihet³⁸ vilket generellt också efterlevs i praktiken.³⁹ I konstitutionen slås även fast att det inte ska finnas någon officiell religion i landet, att staten ska förhålla sig neutral i trosfrågor, att olika religiösa grupper är jämlika och självständiga samt att diskriminering på grund av religion är förbjudet.⁴⁰ Registrering ger religiösa församlingar rätt till visst statligt stöd⁴¹ samt att öppna bankkonto, äga egendom och att undantas från vissa skatter.⁴²

Även om Albanien är sekulariserat och många i befolkningen inte är aktiva religionsutövare, kan konstateras att det framgår av folkräkningen som genomfördes 2011 att sunnimuslimer (57 procent av befolkningen) och katoliker (10 procent) är de två största religiösa grupperna. Resultatet har dock ifrågasatts från flera håll.⁴³ Värt att notera är att närmare 20 procent av respondenterna valde att inte besvara frågan om religiös tillhörighet.⁴⁴

Samhällslivet i Albanien beskrivs som präglad av religiös tolerans.⁴⁵ Politiker, intellektuella och befolkningen i stort visar starkt stöd för det albanska, sekulära systemet.⁴⁶

För mer information om religionsfrihet i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- European Commission, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Albania*, 2023-05-15, [url](#)

3.3 Etniska minoriteter

Lagstiftning om officiella minoriteter som är i linje med Europarådets ramkonvention till skydd för nationella minoriteter antogs 2017 och därefter har genomförandelagstiftning – dock inte all⁴⁷ – antagits. I lagstiftningen erkänns minoriteterna greker, makedonier, rumäner/vlacher, romer, balkan-egyptier, bosnier, montenegri-ner, serber och bulgarer.⁴⁸ Den antagna lagstiftningen ger rätt till undervisning på

³⁸ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 10

³⁹ Freedom House, *Nations in Transit 2024 - Albania*, 2024-04-11, [url](#)

⁴⁰ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Albania*, 2023-05-15, [url](#)

⁴¹ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 10

⁴² USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Albania*, 2023-05-15, [url](#)

⁴³ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 10

⁴⁴ USDOS, *2022 Report on International Religious Freedom: Albania*, 2023-05-15, [url](#)

⁴⁵ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 10

⁴⁶ Bertelsmann Stiftung, *Albania Country Report 2024*, 2024-03-19, [url](#), s. 7

⁴⁷ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 24. Se även kritik i UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, *Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania*, 2024-04-25, [url](#) samt Council of Europe - Parliamentary Assembly, *The honouring of obligations and commitments by Albania*, 2024-03-26, [url](#), s. 26 angående bl.a. icke-antagande av viktig genomförandelagstiftning.

⁴⁸ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 16; USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 24–25

minoritetsspråk och användning av två språk i lokala administrationer där minoriteter traditionellt bor eller där en minoritet utgör 20 procent eller mer av den totala befolkningen.⁴⁹ Landets diskrimineringslag inkluderar etnicitet som diskrimineringsgrund⁵⁰ och etnicitet är likaså en av grunderna för hatbrott i den albanska brottsbalken⁵¹.

En mycket stor majoritet av landets befolkning är etniska albaner. De största minoritetsgrupperna återfinns bland dem som omfattas av antagen lagstiftning om officiella minoriteter (se ovan).⁵²

Utrikesdepartementet (UD) har tidigare beskrivit relationerna mellan olika grupper som överlag goda.⁵³ Bertelsmann Stiftung gör gällande att förekommande diskriminering och marginalisering i högre grad reflekterar bristande resurser och social service samt i någon mån ett kulturellt snarare än ett legalt eller institutionellt problem.⁵⁴ Europarådets parlamentariska församling konstaterar att integrationen av minoritetsgrupper anses vara god, med undantag för romer och i någon mån egyptier.⁵⁵

Även om det rapporteras att den grekiska minoriteten har anklagat regeringen för att inte fullt ut respektera gruppens rättigheter – UD redogör för att anklagelserna bland annat rör frågor om äganderätt⁵⁶ – är romer och egyptier de minoritetsgrupper vars situation får mest uppmärksamhet i rapporteringen. UD har tidigare hänvisat till människorättsorganisationers bedömning att grupperna utsätts för systematisk diskriminering (medan FN-kommittén senare beskrivit den som utbredd och strukturell⁵⁷) och att de har sämre tillgång till utbildning, arbete, hälsovård och bostäder. Många bor under svåra förhållanden i bristfälliga bostäder i de större städernas utkanter.⁵⁸

Det rapporteras om förekommande hatretorik ("racist hate speech"), särskilt i media och på internet, liksom rapporter om politiker som använder sig av sådan retorik riktad mot framför allt romer, egyptier och andra etniska minoriteter, samt att antalet fall relaterat till hatretorik och diskriminering som anmälts och utretts är

⁴⁹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 25

⁵⁰ Albanien, Lagstiftande organ, Law No. 10 221 dated 4.2.2010 on protection from discrimination, [översättning utan datering], [url](#), paragraf 1

⁵¹ Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#), paragraf 50

⁵² UI, Landguiden, Befolkning och språk, 2022-01-03, [url](#) [betaltjänst]

⁵³ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 16

⁵⁴ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 7

⁵⁵ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 26

⁵⁶ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 16

⁵⁷ UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania, 2024-04-25, [url](#), s. 4

⁵⁸ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15. Se även UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania, 2024-04-25, [url](#) och Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 26–27

lågt.⁵⁹ Våldsbrott med hatbrottsmotiv uppges vara ovanligt, men det ska noteras att det saknas officiell statistik.⁶⁰

För mer information om etniska minoriteters situation i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#)
- European Commission, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#)
- UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania, 2024-04-25, [url](#)
- USDOS, 2023 Country Report on Human Rights Practices: Albania, 2024-04-23, [url](#)

3.4 Utsatthet på grund av kön

Albanien har ratificerat FN:s kvinnokonvention CEDAW och dess tilläggsprotokoll⁶¹ samt Europarådets Istanbulkonvention⁶². I landets diskrimineringslag är kön en av diskrimineringsgrunderna⁶³, liksom det är en grund i brottsbalkens hatbrottsbestämmelse⁶⁴. I den albanska brottsbalken definieras våld i hemmet i artikel 130/a. Andra här relevanta bestämmelser rör stalkning samt de straffskärpningar som har lagts till för våldsbrott riktade mot familjemedlemmar.⁶⁵

UD har dock tidigare beskrivit att framsteg försvåras av bristfälligt genomförande av lagar. Även om jämställdheten i landet gradvis ökar förekommer diskriminering mot kvinnor fortfarande, och kvinnor har inte samma ekonomiska och politiska inflytande som män.⁶⁶

UN Women har tidigare konstaterat att traditionella patriarkala attityder är utbredda i hela landet och bidragande till en ojämställdhet som finns inom alla samhällliga och ekonomiska områden samt till förekomsten av våld mot kvinnor och flickor, trots att den albanska regeringen gör ansträngningar för att förbättra mänskörättsituationen och stärka landets människorättsinstitutioner.⁶⁷ En tidigare nationell studie har kartlagt ett utbrett våld mot kvinnor – drygt hälften av

⁵⁹ UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania, 2024-04-25, [url](#), s. 3, 7

⁶⁰ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 28

⁶¹ Se bilaga 1.

⁶² Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 210, 2024-06-11, [url](#)

⁶³ Albanien, Lagstiftande organ, Law No. 10 221 dated 4.2.2010 on protection from discrimination, [url](#), paragraf 1

⁶⁴ Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#), paragraf 50

⁶⁵ Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#), paragraf 130, 34, 121

⁶⁶ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 14

⁶⁷ UN Women et al., National Population Survey – Violence Against Women and Girls in Albania, 2019, [url](#), s. 27

respondenterna i åldern 18 till 74 år hade under sin livstid upplevt någon eller flera former av våld och mer än en tredjedel under det senaste året före undersökningen. Här bör särskilt den utbredda förekomsten av våld i nära relationer uppmärksammas.⁶⁸

UD har tidigare rapporterat att anmälningar om våld mot kvinnor och flickor inte alltid tas på allvar av polis och rättsväsende och att det saknas tillräckligt stöd till brottsoffer, särskilt på landsbygden. Skyddade boenden för kvinnor och flickor som utsatts för våld i hemmet som drivs av organisationer i civilsamhället är ofta underfinansierade och har begränsad kapacitet.⁶⁹ Under 2022 identifierade polisen drygt 5 200 fall av våld eller andra brott begångna i nära relationer och i knappt 1 900 fall initierades brottmål.⁷⁰ Det finns en underrapportering av våld i hemmet mot kvinnor och flickor som en följd av offers rädsla för stigmatisering eller repressalier, att de är ekonomiskt beroende av sina förövande partner, deras juridiska okunskap, språkbarriärer och att de saknar tillit till rättsvårdande myndigheter.⁷¹

Våldtäkt inom äktenskapet är kriminaliserat, men beivras enligt tidigare rapportering från UD så gott som aldrig. Tvångsgifte liksom hedersrelaterat våld förekommer.⁷²

För mer information om kvinnors situation i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- European Commission, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- Human Rights in Democracy Centre, Rosalyn Park, *Shadow Report on Albania's Compliance with and Implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*, 2023-09-11, [url](#)
- UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, *Concluding observations on the fifth periodic report of Albania*, 2023-11-14, [url](#)
- UD, *Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)

⁶⁸ UN Women et al., National Population Survey – Violence Against Women and Girls in Albania, 2019, [url](#), s. 124 f. De olika formerna av våld utgörs av "intimate partner violence, dating violence, non-partner violence, sexual harassment and/or stalking".

⁶⁹ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 14. Se även UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, *Concluding observations on the fifth periodic report of Albania*, 2023-11-14, [url](#), s. 6 om bristande stöd till kvinnor som försöker fly undan våldsamma relationer och om otillräckligt antal skyddade boenden.

⁷⁰ European Commission, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 37. Se även Human Rights in Democracy Centre, Rosalyn Park, *Shadow Report on Albania's Compliance with and Implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women*, 2023-09-11, [url](#).

⁷¹ UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, *Concluding observations on the fifth periodic report of Albania*, 2023-11-14, [url](#), s. 6

⁷² UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 14

3.5 Hbtqi-personer

Sex mellan män avkriminaliserades 1995.⁷³ Sexuell läggning och könsidentitet återfinns inte bland grunderna i konstitutionens diskrimineringsförbud men däremot i diskrimineringslagen, liksom i arbetslagstiftning. Våld som motiverats av en persons sexuella orientering eller könsidentitet ger straffskärpning.⁷⁴ Byte av juridiskt kön är inte möjligt. Varken samkönade äktenskap eller partnerskap erkänns i lagstiftningen⁷⁵, vilket skapar en rad problem för samkönade par⁷⁶, och regeringen har tagit ett steg tillbaka från tidigare åtagande om lagändringar vad gäller juridiskt kön⁷⁷. Det finns i nuläget inte några möjligheter att genomgå hormonbehandlingar eller könsbekräftande kirurgi.⁷⁸

Även om, över tid, vissa lagstiftningsförändringar som stärkt det formella skyddet av hbtqi-personers rättigheter har gjorts (se ovan) och handlingsplaner antagits⁷⁹, har UD tidigare beskrivit att det i många fall saknas politiskt stöd i hbtqi-frågor.⁸⁰ Implementeringen av de antagna handlingsplanerna, både tidigare (2016–2020) och nu gällande (2021–2027), brister.⁸¹ Annan lagstiftning som skulle stärka hbtqi-personers rättigheter har aktualiserats men inte antagits⁸², och hatpropaganda mot hbtqi-personer som förekommer i media, online och från politiker⁸³ motverkas eller bemöts sällan med offentliga fördömanden av höga politiska företrädare⁸⁴.

UD har beskrivit att en negativ syn på homosexualitet, bisexualitet och transsexualitet fortfarande är utbredd i samhället⁸⁵ och EU-kommissionen att allmänhetens medvetenhet kring och acceptans gentemot hbtqi-personer förblir låg, särskilt på landsbygden.⁸⁶

Diskriminering mot hbtqi-personer beskrivs av källor som vanlig eller mycket vanlig och förekommer på en rad områden, såsom i utbildningssystemet, på arbets- och

⁷³ ILGA, State Sponsored Homophobia 2019, 2019-03-19, [url](#), s. 189

⁷⁴ Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁷⁵ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 28; USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 30

⁷⁶ Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁷⁷ ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#), s. 30

⁷⁸ Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁷⁹ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 27f.; ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#)

⁸⁰ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁸¹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 29f.; ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#); Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 27f.

⁸² Se te.x. ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#)

⁸³ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 30

⁸⁴ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 28

⁸⁵ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁸⁶ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 39

bostadsmarknaden, i sjukvården och inom rättssystemet, och leder till att tillgången på dessa områden brister för många hbtqi-personer.⁸⁷ Implementeringen av lagstiftningen relaterad till diskriminering är svag.⁸⁸

Transpersoners situation och aspekter av denna lyfts särskilt fram i rapporteringen.⁸⁹ Kvinnor har svårt att nå ekonomiskt och personligt oberoende från sina familjer och transpersoner och lesbiska kvinnor tycks påverkas särskilt av familjekonflikter. De tvingas uthärda påtryckningar från sina föräldrar på grund av könsnormbrytande utseende eller beteende, vilket ofta ses som en skymf mot familjens heder. Uppgifter finns om att det är frekvent förekommande att lesbiska kvinnor tvingas in i heterosexuella äktenskap av sina familjer.⁹⁰

Europarådets parlamentariska församling redogör å ena sidan för uppgifter om att hatrelaterat våld är ovanligt i Albanien, även om officiell statistik saknas (se nedan), å andra sidan för rapportering om ett betydande antal fall av hatrelaterat våld mot hbtqi-personer.⁹¹ UD har pekat på att hbtqi-personer är särskilt utsatta för våld i hemmet⁹² – vilket enligt rapporteringen inkluderar förekomsten av ”korrigerande våldtåker” där hbtqi-personer tvingas in i heterosexuella relationer eller handlingar.⁹³

Fall av diskriminering och våld mot hbtqi-personer är underrapporterade.⁹⁴ Hbtqirörelsen rapporterar om ett mycket stort antal fall av hatpropaganda och våld som ofta inte anmäls för att undvika ytterligare stigmatisering. Europarådets parlamentariska församling slår fast att det till stora delar saknas data om hbtqi-personers situation men att diskriminering och stigmatisering av hbtqi-personer i det albanska samhället hindrar dem från att uppnå effektiv jämlikhet.⁹⁵ Alliance Against Discrimination of LGBTI och ILGA World redovisar dock delar av resultatet av en undersökning enligt vilken 40 procent av respondenterna under de föregående två åren någon gång utsatts för våld eller diskriminering. I närmare 80 procent av fallen var händelserna kopplade till personens sexuella läggning eller könsidentitet och närmare 90 procent av de drabbade hade inte rapporterat händelserna till någon

⁸⁷ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17; USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 30; EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 38f.; ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#)

⁸⁸ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 29f.; Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁸⁹ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 39; ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#); Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁹⁰ Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LGBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#)

⁹¹ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 28

⁹² UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 17

⁹³ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 31

⁹⁴ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 29f.

⁹⁵ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 27f.

statlig institution.⁹⁶ Som orsaker till underrapporteringen anges offrens rädsla för att komma ut, att de saknar tillit till de relevanta statliga institutionerna och att de fruktar för sin egen säkerhet.⁹⁷ Mycket få fall av hatbrott leder till rättegång, trots brottsbalkens bestämmelse om hatbrott, och det saknas fortfarande effektiv datainsamling för hatpropaganda (eller hets mot folkgrupp) och hatbrott.⁹⁸

Det finns ett härbärge för hbtqi-personer i Tirana, men UD understryker i tidigare rapportering att det nästan helt finansieras av internationella givare även om härbärgets 2019 fick statlig finansiering för första gången.⁹⁹ Enligt senare rapportering finansierar staten härbärgets personalkostnader¹⁰⁰, men EU-kommissionen bedömer att den statliga finansieringen fortsatt är otillräcklig¹⁰¹.

Alliance Against Discrimination of LGBTI och ILGA World beskriver (i ett sammanhang där svårigheterna att finna bostad tas upp) hur hbtqi-personer på grund av våld, diskriminering, stigma, mobbning och begränsade anställningsmöjligheter ofta söker sig till huvudstaden Tirana eftersom staden ses som den enda platsen där de kan leva fria.¹⁰²

För mer information om situationen för hbtqi-personer i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, *Joint Written Contribution on the Position of LBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania*, 2023-09-09, [url](#)
- Council of Europe - Parliamentary Assembly, *The honouring of obligations and commitments by Albania*, 2024-03-26, [url](#)
- ILGA-Europe, *2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia*, 2024-02-29, [url](#)
- UD, *Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)

3.6 Personer med funktionsnedsättning

Albanien har ratificerat FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning¹⁰³, och den albanska diskrimineringslagens uppräkningsav

⁹⁶ Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, *Joint Written Contribution on the Position of LBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania*, 2023-09-09, [url](#)

⁹⁷ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 29

⁹⁸ Council of Europe - Parliamentary Assembly, *The honouring of obligations and commitments by Albania*, 2024-03-26, [url](#), s. 28

⁹⁹ UD, *Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#), s. 17

¹⁰⁰ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 30

¹⁰¹ EU-kommissionen, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 39

¹⁰² Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, *Joint Written Contribution on the Position of LBTI+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania*, 2023-09-09, [url](#)

¹⁰³ Se bilaga 1.

diskrimineringsgrunder¹⁰⁴, liksom brottsbalkens hatbrottsbestämmelse¹⁰⁵, omfattar personer med funktionsnedsättning. Den nationella lagstiftningen är dock endast delvis i enlighet med konventionen och ansträngningarna för att anpassa lagstiftningen har inte varit tillräckliga.¹⁰⁶

Enligt UD:s tidigare rapportering är personer med funktionsnedsättning särskilt utsatta till följd av utbredd fattigdom och bristfällig sjukvård. Tjänster som utbildning och sjukvård är dåligt anpassade till behov hos personer med funktionsnedsättning och tillgången till sådana samhällstjänster är betydligt sämre på landsbygden jämfört med tätorter. Placering av barn med funktionsnedsättning på institutioner sker ofta. Diskriminering och exkludering av personer med funktionsnedsättning är också vanligt.¹⁰⁷

För mer information om situationen för personer med funktionsnedsättning i Albanien rekommenderas följande rapporter:

- UN Human Rights Council, *Visit to Albania; Report of the Special Rapporteur on the right to development, Saad Alfarargi*, 2023-07-05, [url](#)
- UD, *Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021*, 2021-12-01, [url](#)
- USDOS, *2023 Country Report on Human Rights Practices: Albania*, 2024-04-23, [url](#)

3.7 Barn

Albanien har tillträtt FN:s konvention om barns rättigheter utan formella reservationer.¹⁰⁸ Konstitutionen och den nationella lagstiftningen garanterar barns rättigheter.¹⁰⁹ Albanien antog 2017 en lag om barns rättigheter och skydd av barn, liksom ett flertal instruktioner och förordningar som relaterar till implementering av lagen. För åren 2021 till 2026 finns även en nationell agenda för barns rättigheter och skydd (och en strategi för socialt skydd 2015 till 2023).¹¹⁰ EU-kommissionen bedömer att ramverket kring barns rättigheter, lagstiftnings- och policymässigt, alltmer reflekterar internationell standard och EU-krav.¹¹¹

Det framgår dock av rapporteringen att implementeringen brister. FN:s barnrättskommitté pekar ut ett stort antal områden där åtgärder måste vidtas, varav ett antal

¹⁰⁴ Albanien, Lagstiftande organ, Law No. 10 221 dated 4.2.2010 on protection from discrimination, [översättning utan datering], [url](#) paragraf 1

¹⁰⁵ Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#), paragraf 50

¹⁰⁶ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 18

¹⁰⁷ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 18f.

¹⁰⁸ Se bilaga 1.

¹⁰⁹ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹¹⁰ UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 1–2. Se även Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 29 för en sammanställning av ytterligare lagändringar som relaterar till barns rättigheter.

¹¹¹ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 37

bedöms vara akuta, och lämnar en rad rekommendationer. Återkommande, även hos andra källor, är att ökad tilldelning av resurser krävs på både lokal och nationell nivå.¹¹² Utöver rena resursfrågor finns även behov av att stärka ansvarsutkrävande, övervakning och utvärdering på barnrättsområdet och att fördelningen av roller och ansvar mellan olika nivåer (central, regional, lokal) tydliggörs.¹¹³

Medborgarskap erhålls vid födseln om denna sker i landet eller om en förälder är albansk medborgare.¹¹⁴ Många romska och egyptiska föräldrar har svårt att möta de krav på folkbokföringsadress och dokumentation som ställs vid registrering av födsel. Det finns dock ingen rapportering om diskriminering i registreringsprocessen.¹¹⁵

En tredjedel av alla barn och en stor del av befolkningen från de romska och egyptiska minoriteterna samt befolkningen på landsbygden lever i fattigdom eller extrem fattigdom.¹¹⁶ Enligt tidigare studier har Albanien den näst högsta andelen undernärda barn i regionen.¹¹⁷

Skolgång är obligatorisk (och gratis¹¹⁸) till och med nionde klass (eller tills en elev fyllt 16 år). Amerikanska utrikesdepartementet konstaterar dock att många barn slutar skolan tidigare, framför allt på landsbygden.¹¹⁹ Föräldrar måste betala för sina barns läromedel, skoluniformer och annat material. Det handlar ibland om avsevärda kostnader¹²⁰ och påverkar fattiga barns möjligheter att gå i skolan, även om myndigheterna vidtagit åtgärder kring detta.¹²¹ Åtgärder har även vidtagits kring romska och egyptiska barns skolgång, men barn i marginaliserade och missgynnade situationer drabbas särskilt av bristerna i utbildningssektorn och andelen skolavhopp är hög. Aga och våld i skolor förekommer fortsatt.¹²² Enligt UD:s rapportering från 2021 var andelen barn som genomgår grundskoleutbildning i de romska och egyptiska minoriteterna endast 44 procent. Barn från dessa minoritetsgrupper,

¹¹² UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 1–4; Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 15–16, 30–33; CRCA/ECPAT Albania, Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#), s. 4–5

¹¹³ UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 1–4. Se även EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 37 och skrivningar om att koordineringsmekanismer behöver förbättras betydligt för att full implementering av lagstiftning på en rad områden ska kunna säkerställas.

¹¹⁴ USDOS, 2023-03-20, Albania 2022 Human Rights Report, [url](#), s. 26

¹¹⁵ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 25f.

¹¹⁶ UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 11

¹¹⁷ Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 18, 66

¹¹⁸ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹¹⁹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 26

¹²⁰ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹²¹ Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 70. Se även CRCA/ECPAT Albania, Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#), s. 5.

¹²² UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 12

liksom barn med funktionsnedsättning, diskrimineras ofta i skolan. Resurser för att kunna möta särskilda behov brister.¹²³

Diskriminering mot barn förekommer, både vad gäller levnadsstandard, på områden som utbildning och sjukvård och i särskilda situationer, såsom att skyddas från våld. I rapporteringen lyfts särskilt barn från romska, egyptiska och andra minoritetsgrupper, barn med funktionsvariationer, flickor, barn på landsbygden och hbtqi-barn fram som drabbade.¹²⁴

I rapporteringen uppmärksammas våld mot barn, både i familjer, skolor och institutioner, som ett problem¹²⁵, liksom människohandel för sexuell exploatering, vilket barn som är institutionsplacerade eller från de romska och egyptiska minoriteterna är särskilt sårbara för.¹²⁶ Barnarbete förekommer främst bland barn från de romska och egyptiska minoritetsgrupperna och barn på landsbygden.¹²⁷ Barnäktenskap förekommer och drabbar särskilt flickor från de romska och egyptiska minoritetsgrupperna.¹²⁸

Uppgifter från det albanska civilsamhället i rapportering från 2022 indikerade att cirka 650 barn var placerade på offentliga och privata institutionsboenden drivna av civilsamhället.¹²⁹ UD konstaterade 2021 bl.a. att det, med hänvisning till Rädda barnens bedömning, saknas en övergripande strategi för barn som placerats på institutioner, såsom barnhem, och att institutionerna har varierande kvalitet och ofta är dåligt utrustade.¹³⁰ CRCA/ECPAT Albania (Child Rights Centre Albania) redogör för en hög förekomst av fysiska av känslomässiga övergrepp och hänvisar till tidigare rapportering enligt vilken det förekommer allvarliga anklagelser om fysiska, psykiska och sexuella övergrepp mot barn på institutionsboenden.¹³¹

För mer information rekommenderas följande rapporter:

- CRCA/ECPAT Albania, *Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022*, [url](#)

¹²³ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 13

¹²⁴ UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 4–5; Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 28, 38–40

¹²⁵ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 37-38; UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 6–8; Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 20, 56–57; UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹²⁶ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 45–46. Se även Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#), s. 92–98.

¹²⁷ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹²⁸ UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#), s. 8

¹²⁹ CRCA/ECPAT Albania, Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#), s. 10f.

¹³⁰ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 15

¹³¹ CRCA/ECPAT Albania, Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#), s. 4, 10–11

- UN Committee on the Rights of the Child, *Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania*, 2023-10-17, [url](#)
- Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, *Child Notice Albania*, 2021, [url](#)

3.8 Rätten till liv, kroppslig integritet och personlig säkerhet

3.8.1 Dödsstraff

Albanien avskaffade dödsstraff i fredstid 2000 och under krigstillstånd 2007.¹³² Rätten till liv är reglerat i konstitutionen.¹³³ Landet har ratificerat flera internationella konventioner som förbjuder dödsstraff.¹³⁴

3.8.2 Kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning

Albaniens konstitution förbjuder tortyr och annan illabehandling.¹³⁵ Tortyrförbudet återfinns även i landets brottsbalk.¹³⁶

Svenska UD har tidigare slagit fast att systematisk tortyr inte förekommer i Albanien, men att det förekommer att polis och kriminalvårdare använder övervåld mot brottsmisstänkta och frihetsberövade personer.¹³⁷

Europarådets kommitté mot tortyr genomförde sitt senaste besök i Albanien 2023 och rapporterade bland annat följande. Kommitténs delegation besökte ett antal polisstationer och häkten och intervjuade ett stort antal personer som var eller nyligen hade varit i polisens förvar (notera att kommittén även besökte bl.a. rättspsykiatriska anstalter). En stor majoritet av dessa uppgav att de hade behandlats korrekt av polisen. Delegationen mottog dock enskilda anklagelser, bedömda som trovärdiga, dels om illabehandling i samband med ett frihetsberövande, dels om förekommande illabehandling på en specifik polisstation. Kommittén konstaterar att tidigare observerad positiv trend när det gäller behandlingen av frihetsberövade personer fortsätter, men drar slutsatsen att ytterligare kraftfulla åtgärder krävs för att få bort förekommande illabehandling.¹³⁸

¹³² CRCA/ECPAT Albania, Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#), s. 7

¹³³ Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, 2016, paragraf 81, 95–98, 100, 102, [url](#), paragraf 21

¹³⁴ Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 187, 2024-08-09, [url](#); Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2024-08-09, [url](#); United Nations Treaty Collection, 12. Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty, 2024-08-09, [url](#)

¹³⁵ Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, 2016, [url](#), paragraf 25, 81, 95–98, 100, 102

¹³⁶ Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#), paragraferna 86–87.

¹³⁷ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 7

¹³⁸ Council of Europe - European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Report to the Albanian government on the periodic visit to Albania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 15 May 2023, 2024-01-12, [url](#), s. 3

Vad gäller rättigheter som syftar till att skydda mot illabehandling uppgav de flesta som intervjuades att en anhörig informerats om deras frihetsberövande, och det tycktes som att tillgång till juridiskt biträde hade getts. Under besöket förekom dock anklagelser om att polisen dröjt med att tillmötesgå frihetsberövades krav på juridiskt biträde i syfte att kunna genomföra informella förhör utan närvaro av advokat, liksom att offentliga biträden inte gav något meningsfullt bistånd. I sammanhanget kritiserar även kommittén att den initiala medicinska undersökningen av frihetsberövade är begränsad till att ställa frågor om hälsan, men utan att någon fysisk undersökning genomförs.¹³⁹

UD uppmärksammade 2021 att häkten och fängelser bl.a. var överbelagda och att flera av dem var i dåligt skick, i några fall var förhållandena så dåliga att den albanska Helsingforskommittén bedömde dem som inhumana.¹⁴⁰ Kritiken mot överbelagda institutioner och undermåliga förhållanden återkommer även bland tortyrkommitténs observationer och slutsatser. Noteras ska dock att kommittén mottog knappt några anklagelser om illabehandling av personal från intagna och att våld mellan intagna inte tycktes utgöra ett stort problem i de fängelser som besöktes.¹⁴¹ Enligt UD är hbtqi-personer, liksom personer som tillhör minoriteterna romer och egyptier, särskilt utsatta för nedsättande behandling i fängelser.¹⁴²

Det albanska parlamentet etablerade genom lagstiftning 2021 ”the Police Oversight Agency” (POA) som ersätter tidigare kontrollmekanism. POA har bland annat i uppgift att övervaka polisen, vilket inkluderar att genomföra disciplinära utredningar vid anmälningar av allvarliga disciplinära brott.¹⁴³ Amerikanska utrikesdepartementet bedömer att ansträngningar för att adressera straffrihet för poliser har ökat. Under 2023 (årets första tio månader) och jämfört med 2022 initierade POA fler brottsfall (20 respektive 3), överlämnade fler fall till polisen för disciplinära åtgärder (68 respektive 18) och genomförde fler frihetsberövanden (166 respektive 42). Bland utredningarna återfanns flera som rörde polisvåld.¹⁴⁴

Den albanska ombudsmannen utgör ”National Preventive Mechanism”¹⁴⁵ (Nationellt besöksorgan) och genomför inspektioner och handlägger klagomål. EU-kommissionen redovisar i sin senaste rapport att ombudsmannen under 2022 genomförde 73 periodiska inspektioner som resulterade i 90 rekommendationer (varav hälften helt eller delvis hade implementerats) och att 45 fall utreddes (efter både

¹³⁹ Council of Europe - European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Report to the Albanian government on the periodic visit to Albania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 15 May 2023, 2024-01-12, [url](#), s. 3

¹⁴⁰ UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 7f. Se även Helsingforskommitténs senaste årsrapport: Albanian Helsinki Committee, Comparative Report on the Situation of Respect for Human Rights and Freedoms in Albania, december 2023, [url](#)

¹⁴¹ Council of Europe - European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, 2024-01-12, [url](#), s. 4f.

¹⁴² UD, Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#), s. 8

¹⁴³ Council of Europe - Group of States Against Corruption, Fifth evaluation round; Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies; Compliance report Albania, 2023-03-03, [url](#), s. 19

¹⁴⁴ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 2

¹⁴⁵ European Network of National Human Rights Institutions, People's Advocate of Albania, odaterad, [url](#)

klagomål och på eget initiativ), varav 25 rörde fängelser och behandlingen av fångar och 6 rörde bl.a. polisvåld.¹⁴⁶

3.8.3 Våldsnivåer till följd av väpnade konflikter eller andra motsättningar

Det råder inte någon inre eller yttre väpnad konflikt i Albanien och inte heller några allvarliga motsättningar som i sig eller vars effekter är att likställa eller jämföra med folkrättens klassificering av väpnade konflikter.

3.8.4 Miljökatastrofer

Det råder inte några omfattande miljökatastrofer i Albanien.

4. Myndigheternas förmåga att garantera grundläggande fri- och rättigheter

4.1 Rätts- och säkerhetssektorns funktionalitet och integritet

Sedan 2016 pågår en omfattande reformering av det albanska rättsväsendet. Migrationsanalys har i tidigare rapportering gett en kort översikt över reformerna och deras huvudsakliga tema: att bekämpa korruption, bl.a. genom nya strukturer och organ; att minska det politiska inflytandet; att öka rättsväsendets effektivitet och självständighet; att öka ansvarsutkrävandet bland domare och åklagare. I reformarbetet har en rad nya organ grundats och en omfattande granskning av alla domare och åklagare genomförts.¹⁴⁷

De organ som grundats inom ramen för reformarbetet – däribland den nationella antikorrupsionsmyndigheten (SPAK) som består av ett särskilt åklagarkontor ("Special Prosecution Office") och ett nationellt utredningsorgan ("National Bureau of Investigation") samt nya rättsråd och åklagarråd – är operativa, men det rapporteras fortsatt om att flera av dem ännu inte är fullt ut bemannade. EU-kommissionen sammanfattar i sin senaste rapport status vad gäller granskning av domare och åklagare och konstaterar att 689 fall av totalt cirka 805 i oktober 2023 hade avslutats i första instans (537 av besluten var slutliga). Mer än hälften av de avgjorda fallen resulterade i avsked (257 fall), eller att den granskade sade upp sig eller nådde pensionsålder.¹⁴⁸ Bertelsmann Stiftung konstaterar att reformerna fortfarande är en pågående (och försenad) process och att dess resultat ännu inte kan förutsägas. De betonar i sammanhanget det faktum att det internationella samfundet (EU och USA) spelar en stark roll i reformerna och att det saknas fullt lokalt

¹⁴⁶ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 30

¹⁴⁷ Migrationsverket, Lifosrapport: Albanien - rätts- och säkerhetssektor (version 1.0), 2019-03-29, [url](#), s. 24–28

¹⁴⁸ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 18ff.

ägarskap.¹⁴⁹ Europarådets parlamentariska församling uppmärksammar liksom andra källor allvarliga, kvarstående problem, men bedömer samtidigt att avsevärda framsteg har gjorts.¹⁵⁰

Resursbrister, tillsammans med integritetshotande faktorer (se nedan), hindrar rättsväsendet från att fungera fullt ut, oberoende och effektivt.¹⁵¹ EU-kommissionen pekar ut en rad områden med brister som kan relateras till framför allt domstols- men även åklagarväsendet. Vakanser som inte är tillsatta, utdragna rättsprocesser, lågt antal avgjorda ärenden i förhållande till inkommande och ett stort antal öppna fall påverkar effektiviteten i rättssystemet. Framsteg har gjorts, men en majoritet av alla domstolar har en reducerad personalstyrka till följd av vakanser – i genomsnitt mindre än 50 procent av deras normala kapacitet. Särskilt antalet domare men även åklagare är, per capita, avsevärt lägre i Albanien jämfört med genomsnittet i EU. Det genomsnittliga antalet fall per domare är högt och försök att stabilisera den mycket höga ärendebalansen har ännu inte gett några resultat. Handläggningstiderna är generellt sett mycket långa. Den ackumulerade ärendebalansen har en avsevärd påverkan på domares kapacitet att processa fall inom utsatt tid. Budget för domstolar har ökat avsevärt, men domstolarnas infrastruktur är fortsatt dålig och rättsväsendets behov beskrivs som trängande. EU-kommissionen rekommenderar blanda annat att antalet domare och åklagare som utbildas måste öka, liksom utbildningens kvalitet, för att möta vakanserna i rättsväsendet och de effektivitetsutmaningar som finns där. Det finns dock initiativ för att optimera personella och finansiella resurser, öka specialisering och domstolarnas effektivitet, att lindra effekterna av granskningsprocessen (se ovan). Kvaliteten i slutliga domar behöver förbättras ytterligare. Det vidtas åtgärder för att uppnå enhetlighet, men mer behöver göras. Tillgången till domar och domskäl och publicering av dessa utan dröjsmål är mycket begränsad.¹⁵²

Trots försöket att genom reformerna stärka rättsväsendets oberoende, och att det i detta arbete görs framsteg, rapporteras fortfarande om politiska påtryckningar, hot och korruption som hämmande faktorer.¹⁵³

Kommissionen uppmärksammar att det fortsatt förekommer anklagelser om inblandning och påtryckningar mot rättsväsendet. Domarbrist vid flera domstolar tillsammans med att ett integrerat ärendesystem saknas, leder till att en slumpmässig fördelning av ärenden inte sker, vilket i sammanhanget lyfts fram som ett allvarligt problem. Genomförda reformer innebär att personalrelaterade frågor inom rättsväsendet hanteras av de råd som etablerats, vilket enligt kommissionen har minskat det politiska inflytandet i dessa frågor.¹⁵⁴ Även om det rapporteras om framsteg i bekämpandet av korruption – EU-kommissionen (liksom Freedom House¹⁵⁵) uppmärksammar ett flertal högnivåfall där det genomförts utredningar och där fällande

¹⁴⁹ Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 12

¹⁵⁰ Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#), s. 18–20

¹⁵¹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 7

¹⁵² EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 22–24

¹⁵³ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 7; Bertelsmann Stiftung, Albania Country Report 2024, 2024-03-19, [url](#), s. 12

¹⁵⁴ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 21–22

¹⁵⁵ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

domar avkunnats – utgör korruption ett allvarligt problem och ytterligare ansträngningar krävs. Granskningen av domare och åklagare ger resultat (se ovan) men kommissionen uppmärksammar att det krävs mer uppföljning när det i enskilda granskade fall finns indikationer på att brott har begåtts.¹⁵⁶

Migrationsanalys har tidigare rapporterat om den albanska polisens kapacitet och då sammanfattningsvis konstaterat följande. Bristen på kontinuitet inom polisen är en kapacitetshotande faktor. Det politiska inflytandet är närvarande och generaldirektörer byts ut i takt med politiska svängningar. Polisen har resursbrister när det kommer till teknisk utrustning och annan logistik, men det råder en relativt hög polistäthet i landet. Arbetsförhållandena kan vara svåra för enskilda poliser som har låga löner, utebliven övertidsersättning och tuffa arbetsmiljöer. Trots att ett behov av kunskap och professionalism i många avseenden kvarstår upplever en del källor en positiv kompetens- och attitydförändring bland landets poliser under de senaste åren. Polisen har arbetat med att öka sin tillgänglighet, exempelvis kan brott rapporteras direkt och bevakas av anmälaren via en mobilapplikation.¹⁵⁷ EU-kommissionen gör i sin senaste rapport översiktliga bedömningar att Albanien gjort vissa framsteg men att viktiga ansträngningar kvarstår inom en rad områden kopplat till bl.a. kampen mot organiserad brottslighet, internationellt polissamarbete och operativ kapacitet.¹⁵⁸

Korruption rapporteras på alla områden och nivåer inom det offentliga, inklusive inom polisen.¹⁵⁹ Enligt Freedom House är polisen inte förmögen att fungera oberoende och är under inflytande från politiker och organiserad brottslighet.¹⁶⁰ Europarådets Gruppen av stater mot korruption (Greco) har följt upp tidigare lämnade rekommendationer kring att förebygga korruption och främja integritet. En del av rekommendationerna relaterar till den albanska polisen. Sammanfattningsvis konstateras att vissa framsteg har gjorts, däribland att integritetsplaner fastställts och att implementering skett, att polisutbildningen inkluderar integritetsaspekter, att en instruktion som reglerar mottagande av gåvor antagits och att en intern visselblåsarhet grundats. Betydande åtgärder kvarstår dock att vidta på ett flertal områden. Här kan särskilt noteras riskerna för korruption och intressekonflikter i möjligheten att hos polisen betala för skilda servicenivåer, liksom praktiken att polisen tar emot gåvor, att det saknas en manual med praktisk vägledning som komplement till polisens etiska principer och uppförandekod, att stabiliteten i polisledningen behöver stärkas samt att avdelningschefer inom polisen borde utses av dess generaldirektör.¹⁶¹ Härutöver kan konstateras att en granskningsprocess av alla poliser beslutades av det albanska parlamentet 2018. Till skillnad från granskningen av domare och åklagare saknas internationell inblandning i granskningen. Antalet personer

¹⁵⁶ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#), s. 24–25

¹⁵⁷ Migrationsverket, Lifosrapport: Albanien - rätts- och säkerhetssektorn (version 1.0), 2019-03-29, [url](#), s. 47

¹⁵⁸ EU-kommissionen, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#), s. 40–50

¹⁵⁹ USDOS, Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#), s. 19, 21

¹⁶⁰ Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#)

¹⁶¹ Council of Europe - Group of States Against Corruption, Fifth evaluation round; Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies; Compliance report Albania, 2023-03-03, [url](#), s. 23f. Se s. 14–23 för en mer ingående uppföljning av tidigare lämnade rekommendationer.

som ska vara föremål för granskning har reducerats drastiskt och omfattar nu endast dem på seniora positioner.¹⁶²

Utöver de problem inom rättsväsende och polis som redovisats här, bör även avsnitt 3.8.2 och situationen för några av de minoritetsgrupper som tagits upp i andra avsnitt i kapitel 3 beaktas, liksom förekomsten av blodsfejder i Albanien.¹⁶³

För mer information rekommenderas följande rapporter:

- Council of Europe - Group of States Against Corruption, *Fifth evaluation round; Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies*; Compliance report Albania, 2023-03-03, [url](#)
- European Commission, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- Freedom House, *Nations in Transit 2024 - Albania*, 2024-04-11, [url](#)
- USDOS, *2023 Country Report on Human Rights Practices: Albania*, 2024-04-23, [url](#)

5. Non-refoulement

Albanien har undertecknat 1951 års Genèvekonvention¹⁶⁴ och 1967 års New York-protokoll¹⁶⁵. UNHCR bedömde 2019 att det flyktingrättsliga ramverket i Albanien generellt sett var i linje med EU:s regelverk och internationell standard och konstaterade att institutionalisering av procedurer då pågick.¹⁶⁶ Senare (2021) har en ny asyllag antagits som innehåller ett explicit förbud mot refoulement¹⁶⁷ och som EU-kommissionen bedömer till stora delar är i linje med EU:s vägkarta för medlemskap.¹⁶⁸

Under 2023 ansökte 261 personer om asyl i Albanien.¹⁶⁹ EU-kommissionen betonar att tillgången till asylproceduren måste förbättras, med konstaterandet att endast en procent (125 personer) av alla migranter som anlände till Albanien 2022 hänvisades till asylproceduren.¹⁷⁰ I sammanhanget ska noteras att de flesta

¹⁶² Council of Europe - Parliamentary Assembly, *The honouring of obligations and commitments by Albania*, 2024-03-26, [url](#), s. 22

¹⁶³ För aktuell rapportering kring blodsfejder, se exempelvis Storbritannien. Home Office, *Country Policy and Information Note Albania: Blood feuds [Version 7.0]*, 2024-07-01, [url](#)

¹⁶⁴ UN High Commissioner for Refugees. UNHCR, *States parties, including reservations and declarations, to the 1951 Refugee Convention*, odaterad, [url](#)

¹⁶⁵ UNHCR, *States parties, including reservations and declarations, to the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees*, odaterad, [url](#)

¹⁶⁶ UNHCR, *Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees For the Office of the High Commissioner for Human Rights' Compilation Report Universal Periodic Review: 3rd Cycle, 33rd Session. Albania, 2019*, [url](#), s. 2

¹⁶⁷ Albanien, Lagstiftande organ, *Law No. 10/2021 on Asylum in the Republic of Albania*, [url](#)

¹⁶⁸ EU-kommissionen, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 52–53

¹⁶⁹ Albanien, Instat, *Asylum seekers in Albania – Year 2023*, 2024-07-24, [url](#), s. 1

¹⁷⁰ EU-kommissionen, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 53

asylsökande inte fullföljer sina ansökningar. Inga asylsökande beviljades flyktingstatus under 2023¹⁷¹, medan 16 personer beviljades alternativt skydd¹⁷².

Amerikanska utrikesdepartementet hänvisar till UNCHR och dess partner som kritiserar den preliminära screeningsprocessen som inadekvat och problematiserar tillgången till asylproceduren, liksom identifieringen av potentiella offer för människohandel. UNHCR dokumenterade under 2023 fall där albansk gränspolis återvände ("through nonviolent pushbacks") migranter och flyktingar, som indikerat sin avsikt att ansöka om asyl, till Grekland. I slutet av 2022 uppmärksammades även fall där migranter hållits i förvar under lång tid (dubbelt så lång tid som den högsta, lagligt tillåtna).¹⁷³ EU-kommissionen riktar liknade kritik mot asylproceduren. Kommissionen tar bl.a. upp att kapaciteten hos gräns- och migrationspolisen att identifiera och hänvisa personer med särskilda behov är otillräcklig, att provningspersonal är i behov av att utveckla sina färdigheter, att det saknas kvalificerade tolkar under och efter initial screening (särskilt kvinnliga tolkar) och att koordinering mellan olika aktörer behöver förbättras. Det finns vidare brister i implementeringen av återvändandeprocedurer vid gränsen till Grekland, särskilt vad gäller adekvat screening, tillgång till information och tolkning, vad som får förstås som skäligt rådrum inför ett återvändande ("a pre-return period of stay") samt rätten att överklaga, inklusive för ensamkommande barn.¹⁷⁴

Frivilligorganisationer rapporterar om att det saknas ett starkt skyddssystem vilket leder till ökade risker för att ensamkommande och separerade barn faller offer för våld, övergrepp, försummelse och exploatering. Enligt lag har flyktingar rätt till offentlig service men UNHCR rapporterar om att det finns problem kring tillgången till social omsorg och service för asylsökande och flyktingar. Främsta orsaken till problemen uppges vara motstridigheter i lagstiftningen men även att kunskapen om flyktingars rättigheter är begränsad.¹⁷⁵

För mer information rekommenderas följande rapporter:

- European Commission, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#)
- USDOS, *2023 Country Report on Human Rights Practices: Albania*, 2024-04-23, [url](#)

¹⁷¹ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 16

¹⁷² Albanien, Instat, *Asylum seekers in Albania – Year 2023*, 2024-07-24, [url](#), s. 1

¹⁷³ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 14, 16

¹⁷⁴ EU-kommissionen, *Albania 2023 Report*, 2023-11-08, [url](#), s. 53

¹⁷⁵ USDOS, *Albania 2023 Human Rights Report*, 2024-04-22, [url](#), s. 15–16

Källförteckning

Albanian Helsinki Committee, Comparative Report on the Situation of Respect for Human Rights and Freedoms in Albania, 2023, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Albanien, Instat, Asylum seekers in Albania – Year 2023, 2024-07-24, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Albanien, Lagstiftande organ, Law No. 10/2021 on Asylum in the Republic of Albania, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Albanien, Lagstiftande organ, Law No. 10 221 dated 4.2.2010 on protection from discrimination, [översättning utan datering], [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Albanien, Lagstiftande organ, Criminal Code of the Republic of Albania, 1995-01-27, [inofficiell översättning], [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Albanien, Lagstiftande organ, Albania's Constitution of 1998 with Amendments through 2016, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Alliance Against Discrimination of LGBTI, ILGA World, Joint Written Contribution on the Position of LBTT+ Women to the Consideration of the 5th Periodic Report Submitted by Albania, 2023-09-09, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

ARTICLE 19, Committee to Protect Journalists, European Broadcasting Union, European Centre for Press and Media Freedom, European Federation of Journalists, International Press Institute, Reporters Sans Frontières, Albania: Media pluralism and transparency concerns fuel deterioration in media freedom, 2022-11-18, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Bertelsmann Stiftung, BTI 2024 Country Report Albania, 2024-03-19, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 187, 2024-08-09, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2024-08-09, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 210, 2024-06-11, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Council of Europe - Parliamentary Assembly, The honouring of obligations and commitments by Albania, 2024-03-26, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Council of Europe - European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, Report to the Albanian government on the periodic visit to Albania carried out by the European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 4 to 15 May 2023, 2024-01-12, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Council of Europe - Group of States Against Corruption, Fifth evaluation round; Preventing corruption and promoting integrity in central governments (top executive functions) and law enforcement agencies; Compliance report Albania, 2023-03-03, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

CRCA/ECPAT Albania (Child Rights Centre Albania), Albania; Alternative Report: To the Convention on the Rights of the Child; Fifth and Sixth Periodic Reports of Albania, 2022, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

European Commission, Eurydice, Albania, Political, Social and Economic Background and Trends, 2024-08-14, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

European Commission, Albania 2023 Report, 2023-11-08, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Europeiska rådet, Albanien, 2024-12-19, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

European Network of National Human Rights Institutions, People's Advocate of Albania, odaterad, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Freedom House, Freedom in the World 2024 – Albania, 2024, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Freedom House, Nations in Transit 2024 - Albania, 2024-04-11, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Human Rights in Democracy Centre, Rosalyn Park, Shadow Report on Albania's Compliance with and Implementation of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, 2023-09-11, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

ILGA-Europe, 2024 Annual Review of the Human Rights Situation of Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex People in Europe and Central Asia, 2024-02-29, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

ILGA, State Sponsored Homophobia 2019, 2019-03-19, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

Migrationsverket, Lifosrapport: Albanien - rätts- och säkerhetssektorn (version 1.0), 2019-03-29, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Storbritannien. Home Office, Country Policy and Information Note Albania: Blood feuds [Version 7.0], 2024-07-01, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

United Nations Treaty Collection, 12. Second Optional Protocol to the International Covenant on Civil and Political Rights, aiming at the abolition of the death penalty, 2024-08-09, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UN Committee on the Elimination of Discrimination Against Women, Concluding observations on the fifth periodic report of Albania, 2023-11-14, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

UN Committee on the Elimination of Racial Discrimination, Concluding observations on the combined thirteenth and fourteenth periodic reports of Albania, 2024-04-25, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

UN Committee on the Rights of the Child, Concluding observations on the combined fifth and sixth reports of Albania, 2023-10-17, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UNDP Albania, Presentation of “Trust in Governance 2023” Opinion Poll Findings, 2024-05-21, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

UNHCR (UN High Commissioner for Refugees), States parties, including reservations and declarations, to the 1951 Refugee Convention, odatrad, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UNHCR, States parties, including reservations and declarations, to the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees, odatrad, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UNHCR, Submission by the United Nations High Commissioner for Refugees For the Office of the High Commissioner for Human Rights’ Compilation Report Universal Periodic Review: 3rd Cycle, 33rd Session. Albania, 2019, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UN Human Rights Council, Visit to Albania; Report of the Special Rapporteur on the right to development, Saad Alfarargi, 2023-07-05, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

Unicef The Netherlands; Unicef Belgium; Unicef Sweden, Child Notice Albania, 2021, [url](#) (hämtad 2025-01-07)

UN Women et al., National Population Survey – Violence Against Women and Girls in Albania, 2019, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

USDOS (United States Department of State), Albania 2023 Human Rights Report, 2024-04-22, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

USDOS, 2022 Report on International Religious Freedom: Albania, 2023-05-15, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

USDOS, 2023-03-20, Albania 2022 Human Rights Report, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

UD (Utrikesdepartementet), Albanien - Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer; situationen per den 15 maj 2021, 2021-12-01, [url](#) (hämtad 2025-01-03)

UI (Utrikespolitiska institutet), Landguiden, Äldre historia, 2022-02-07, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2025-01-03)

UI, Landguiden, Modern historia, 2022-02-07, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2025-01-03)

UI, Landguiden, Inrikespolitik och författning, 2022-07-25, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2025-01-03)

UI, Landguiden, Befolkning och språk, 2022-01-03, [url](#) [betaltjänst], (hämtad 2025-01-03)

Bilaga

Albanien

Centrala internationella överenskommelser ¹⁷⁶	Datum för ratificering/accession/succession
FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	1994-05-11
Fakultativt protokoll till FN:s konvention mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning	2003-10-01
FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter	1991-10-04
Andra fakultativa protokollet till den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter syftande till dödsstraffets avskaffande	2007-10-17
FN:s konvention till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden	2007-11-08
FN:s konvention om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor	1994-05-11
FN:s konvention om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering	1994-05-11
FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter	1991-10-04
FN:s konvention för skydd av migrantarbetares och deras familjers rättigheter	2007-06-11
FN:s konvention om barnets rättigheter	1992-02-27
FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning	2013-02-11
FN:s flyktingkonvention ¹⁷⁷	1992-08-18
Protokollet av 1967 om flyktingars rättsliga ställning ¹⁷⁸	1992-08-18
Europarådets konvention om skydd för de mänskliga rättigheterna och grundläggande friheterna ¹⁷⁹	1996-10-02
Tilläggsprotokoll nr 6 till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga	2000-09-21

¹⁷⁶ Informationen om FN-traktat är hämtad från OHCHR:s "Treaty Body Database", tillgänglig på: [url](#) (hämtad 2020-08-24)

¹⁷⁷ UNHCR, Convention relating to the status of refugees, 2019

¹⁷⁸ UNHCR, Protocol relating to the status of refugees, 2019

¹⁷⁹ Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 005, 2020-08-04, [url](#) (hämtad 2020-08-04)

Centrala internationella överenskommelser¹⁷⁶	Datum för ratificering/accession/succession
rättigheterna och grundläggande friheterna gällande avskaffande av dödsstraff ¹⁸⁰	

¹⁸⁰ Council of Europe, Chart of signatures and ratifications of Treaty 114, 2020-08-04, [url](#) (hämtad 2020-08-04)